

ลึงติดตั้ง

หลวงปู่เทศก์ เทศรังสี

พากันตั้งใจฟังจะอธิบายเรื่องลึงติดตั้ง ของโบราณท่านบอก
ว่าลึงติดตั้ง ผู้เฒ่าเก่าแก่เคยพูดอยู่เสมอๆ ลึงติดตั้งมันแน่นหนา
ที่สุด ลึงติดตั้งนั่นคืออะไร ตั้งนั่นหมายความว่าอะไร จิตของเรา
เรียกว่าจิต จิตของเราเรียกว่าลึง เหมือนกับลึง ไม่อยู่นิ่งได้ ยัง
เรียกว่าเหมือนกับลึง คราวนี้ตั้ง ตั้งนั่นอาจจะไม่เข้าใจบางคน
เค้าเอายางไม้เป็นยางถนน ยางอะไรก็ตามเถอะ ยางมาจาก
ต้นไม้ล่ะ เค้ามาเคี้ยวเอามาใส่น้ำมันยาง แต่ว่าการเคี้ยวนั้น ถ้า
น้ำมันยางมากก็ไม่เหนียว ถ้าใส่น้อยก็ข้นแข็งเกินไป ใส่น้ำมัน
พอดีมันจะเหนียว อันนี้เค้าว่าลึงติดตั้ง ทำไมมันจึงมาติด ลึงมัน
ชอบไข ถ้าเห็นไขหละจับมาบีบเลย เค้าจึงทำ เอายางนั้นล่ะ เคี้ยว
ดีแล้วไปใส่ไขไว้ ใส่น้ำมันนั้นไว้ เอาไปไว้ในที่ลึงไปๆมาๆ โดย
ส่วนมากมันลง ใส่น้ำมันข้าวเคี้ยว เคี้ยวไว้ทางมันมาตั้งนั้นล่ะ ลึงมัน
เห็นมันก็ชอบใจ ของชอบมันแต่ไหนแต่ไรมา จับบีบเลย บีบเลยยาง
มันก็แตกออกจากฟองไขติดมือ ติดมือข้างหนึ่งเสียก่อนนะที่

แรก มันไม่ทราบจะทำไ้ มันมีสองมือเท่านั้น เอามือที่สองไปใส่
ควัก มันติดมือข้างหนึ่งก่อน มือที่สองก็ติดด้วยกันอีก ทำไ้ยังไ้
คราวนี้ ก็ใช้เท้าทั้งสองอ่ะสิ ควักเขี่ยถึบยื่นออก ก็ไปติดกันอีก
ทั้งที่สามนั้นก็ดี เท้าขวา เท้าซ้ายมันก็ติดกันหมดเลย ทำไ้ยังไ้
เหลือแต่ปาก ก็เอาปากกัด ปากกัดก็ติดเข้าไปอีก เลยไม่ทราบ
จะทำไ้ยังไ้เลย หมดท่า นั้นหละลิงติดตัง มันหมดท่าชะนั้น

เหมือนกับคนเรา ทำลงไปได้ ไม่รู้จัก มีความอยากความหิว
จึงคอยแสวงหาเรื่องอาหารการกิน บริโภคทุกสิ่งทุกอย่างจะ
โดยตรงจะโดยอ้อมก็ดี เรื่องแสวงหาอาหารทั้งนั้น มนุษย์คนเรา
จะเป็นพ่อค้าวานิชก็เรียกว่าแสวงหาอาหาร จะเป็นข้าราชการก็
เรียกว่าแสวงหาอาหาร จะเป็นพระภิกษุสามเณร อยู่วัดอยู่วา
อุบาสกอุบาสิกา ก็ล้วนแต่อาหารนี้เป็นเหตุ เป็นปัจจัยให้
แสวงหา เหมือนกับลิงตัวนั้นนะ มันเห็นไข่มันชอบใจมันก็บีเลย
ไปหาไหนก็หาเถิด คนในโลกนี้ทั้งหมด ถ้าไม่ทานชะอย่างเดียวกั
หมดเรื่องกันไป แต่เนื้เราทานอยู่ เสาะแสวงหาด้วยความอยาก

บางคนเค้าบอกว่า ไม่มีการอยาก ไม่สนุก คนหาอยู่หากิน
ในโลกนี้สนุกเพราะการอยากการกินนั่นแหละ จึงได้สนุก แต่
พระพุทธเจ้าว่าการอยากการกินนั่นแหละเรียกว่าทุกข์ มัน
ตรงกันข้าม ฉะนั้นไม่อยาก เฉยๆเสีย มันก็ไม่มีอะไร ไม่ต้อง
แสวงหา อย่างปากท้องเรา ไม่ต้องอยากอะ ไม่ต้องกินนะ มันก็
หมดเรื่องกันไป แต่เนี่ยมันมีปากมีท้องกินนะสิ มันหิวนะสิ แล้ว
คอยแสวงหาด้วยประการต่างๆ แสวงไปแสวงมานะไปถูกตั้ง
ที่ว่าลึงติดตั้ง ตั้งมันของเหนียวที่สุด

มนุษย์ชาวโลกเกิดขึ้นมา เรียกว่าเป็นลึง ลึงคะก็แปลว่าเพศ
คือมีเพศหญิง เพศชาย เรียกว่า ลึงคะ ทั้งเพศหญิงเพศชายนะ
ทั้งหมด หาอยู่หากินด้วยกันทั้งหมด ลึงคะ แปลว่าเพศ เพศทั้ง
เพศหญิงและเพศชาย รวมความเรียกว่า หากินด้วยกันทั้งนั้น
หากินที่ไหนหฺลละ เอาอะไรมาหา ก็อยู่ใน**ขันธ ๕** นี้แหละ ไม่
นอกจากขันธ ๕ หรอก ไปๆมาๆก็กลับมาขันธ ๕ ของเก่า คือ**รูป**
เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ทั้งห้าอย่างนี้แหละ หลง**รูป**
คือมันอยากได้รูป มันก็เอารูปมาติด เพราะอยากนั่นแหละไปติด

ติดขั้นธ ๕ คือตัวนั้นแหละ หาว่ารูปของเรา รูปที่ตัวของเรานี้
แหละ ไม่อื่นไกลนอกจากตัวของเรารอก ติดของเราซะก่อน
ค่อยไปติดคนอื่น ถือว่าเรา ว่าเขา ถือว่าตน ว่าตัว ถือว่ารูปร่าง
ของเรา เพราะเราเกิดขึ้นมาได้รูปเป็นของปรากฏขึ้นมาแล้ว ก็ถือ
อย่างนั้นแหละรำไป เจ็บก็ว่าเราเจ็บ ป่วยก็ว่าเราป่วย ไม่อยู่ดี
สบายก็ว่าเราไม่อยู่ดีสบาย เป็นไข้เป็นหนาวก็ว่าเราเป็นไข้เป็น
หนาว สบายก็ว่าเราสบาย ว่าเราสุขสบาย เราอยู่เย็นเป็นสุข
ชอบอกพอใจ ก็ตัวขั้นธ ๕ นี้แหละ ไม่อื่นไกลอะไร

คราวนี้ก็เห็นตัวของเราแล้วเป็นสุขแหละคราวนี้ ก็เห็นคนอื่นก็
เป็นสุขเหมือนกัน อยากชอบรักซึ่งกันและกัน เห็นเราเป็นสุขแล้ว
เราก็ชอบคนอื่นเป็นสุข ยินดีพอใจกับคนอื่น กับรูปอื่น ถ้าหากว่า
เราเป็นทุกข์แล้ว มันจะชอบอกชอบใจกับใคร มันจะยินดีพอใจ
กับใคร ตัวเราทุกข์มันก็หมดเรื่อง มันจวนจะตายแล้วนี่ มันทุกข์
เข้ามา มันจะไปพอใจยินดีกับใคร นั้นแหละ มันติดรูปตัวนี้
เสียก่อน แล้วค่อยออกไปติดรูปคนอื่น อันนั้นนะถึงติดตั้ง มัน
พัวพันไปชะยัดยาวทีเดียว ถึงลูกคนอื่น ถึงลูกถึงหลานถึงเหลน

อะไรต่างๆไปพัวพัน ยืดยาวไปที่เดียว มันติดจนลึมหูลึมตาไม่ขึ้น เหมือนกับลิงตัวนั้นแหละ มันติดทั้งห้าแห่ง มันจะไปไหนพัว มันก็กลิ้งอยู่นั่นแหละสิ

เวทนาก็นี้ความสุข เราก็ปรารถนา ความทุกข์เราไม่ปรารถนา สุขอันใดพัวพันในสิ่งใดในตัวของเราก็ยินดีพอใจในเมื่อเราได้ความสุข ไม่อยากให้สุขนั้นปราศจากตัวของเราไปอีกเมื่อทุกข์เกิดขึ้น ก็อยากจะทำให้หนีมันก็ไม่หนี อยากจะให้พ้นตัวของเรามันก็ไม่พ้น มันทุกข์อยู่นั้นแหละ อยากจะให้พ้นยิ่งไม่พ้นใหญ่ ยิ่งพัวพันหนักแน่นเข้าไปทุกที สุขก็อยากให้อยู่เป็นสุข ให้อยู่สุขนั้นรำไป มันก็ยิ่งพัวพันใหญ่ มันอยากให้อุสุขอย่างนั้นรำไป มันก็เดือดร้อนเป็นทุกข์ มันทุกข์ทั้งนั้นนะ ไม่หายสูญซักที มันก็มีทุกข์ใหญ่ อันนั้นมันก็พัวพันเข้าอีก หาสิ่งแวดล้อมที่จะป้องกันไม่ให้ทุกข์นั้นเกิดขึ้น จะให้สุขนั้นอยู่ต่อไป ยิ่งหากก็ยิ่งพัวพันกับเขา หาเงินหาทองข้าวของสมบัติพัสดุสถาน หาหมอมหาหยาหาหาหาอะไรต่างๆทุกอย่าง แล้วก็เปลืองเงินเปลืองทอง สิ้นเงินสิ้นทองหมดไปแล้วไซ้ นั่นเรียกว่าเป็นทุกข์ อันนั้นเรื่องเวทนา

เรื่องสัญญาความจำได้ จำโน่นจำนี้ หมายถึงสำคัญโน่นนี่
อะไรต่างๆ สำคัญว่าตัวของเรา สำคัญว่าวัตถุที่มีอยู่ในตัวของ
เรานี้ทั้งหมดที่เรียกว่าวัตถุ ตา หู จมูก ลิ้น กาย นี้อยู่ในตัวของ
เราหมด เมื่อสัญญาจำได้แล้ว สิ่งอันใดที่เราจำได้ หมายถึงมันอยู่
ในสิ่งนั้น ย่อมเป็นอุปาทานในสิ่งนั้น ยึดมั่นสำคัญในสิ่งนั้น เช่น
ตา หู จมูก ลิ้น กายนี้แหละ ตัวของเรานี้แหละ หมายถึงมัน
จริงๆจริงๆว่าตัวของเรา ก็นั่นแหละสัญญา สิ่งภายนอกก็เหมือนกัน
จำสิ่งของวัตถุผัสตต่างๆในบ้านในช่อง ในลูกในหลานสารพัด
ทุกอย่าง จำไปหมด ความจำอันนั้นถ้าหากว่ามันหายไปก็
เสียดาย ถ้าหากว่าไม่หาย จำอยู่นั้นก็เดือดร้อนเป็นทุกข์อยู่นั้น
แหละ ก็ห่างหายไปเหอะก็เดือดร้อนเป็นทุกข์อยู่เหมือนกัน มัน
เรื่องสัญญา

สังขารความปรุงความแต่ง ที่ปรุงแต่งนี้ก็คิดสารพัดทุกสิ่ง
ทุกอย่าง จะให้เป็นโน่นเป็นนี่ ให้วิเศษวิโส ให้ยิ่งๆขึ้นไปก็ดี หรือ
ให้ต่ำน้อยลงไปก็ดี ให้อัปมงคลลงไปก็ดี ความปรุงความแต่งนะ

มันไม่อยู่คงที่ เมื่อปรุงแต่งแล้วไม่เป็นไปตามประสงค์ก็
เดือดร้อน ถ้าเป็นไปตามประสงค์ก็เดือดร้อนเหมือนกัน

วิญญาณความรู้สึกนึกคิดที่แรกเมื่อประสบอารมณ์ อันนั้น
ก็สำคัญว่าตนว่าตัว สำคัญว่าเราว่าเขา แท้ที่จริงไม่มีตนมีตัว
อะไรหรอก หายสูญหมด เพียงแต่ปรากฏขึ้นนิดหนึ่งก็หายไป
ปรากฏขึ้นนิดหนึ่งแล้วก็หายไป

ทั้งห้าอย่างนี้แหละ เจ้าตัวลิงเป็นคนวิ้ง เป็นคนหา เป็นคน
สะสม เป็นคนไม่ให้คัดออกจากตัวของเรา ให้ติดอยู่ในตัวของ
เรา วิ้งโน่นวิ้งนี่ ลองดูสิ หลับตาซักพักหนึ่งลองดูสิ มันอยู่ม้าย
เกาะโน่นเกาะนี่นะ วิ้งโน่นวิ้งนี่อยู่ไม่แล้วซักที ตัวลิงตัวนั้นสำคัญ
ที่สุด ท่านเปรียบเหมือนกับลิง อุปมาอุปไมยเปรียบเหมือนกับ
ลิงนะมันวิ้ง มันไม่อยู่นิ่งได้ เดี่ยววิ้งไปตามรูปเดี่ยวยวิ้งไปตาม
เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ เดี่ยววิ้งไปตามเวทนา
สัญญา สังขาร วิญญาณ มันก็อยู่เนี่ยไม่ไปไหนหรอก มันวิ้งอยู่
เนี่ย วุ่นอยู่ ไม่รู้แล้วรู้รอดไปซักที เลยติดข้องในเรื่องนั้น หรือติด
ตั้งในเรื่องนั้น

คนเราจึงว่าไม่มีดีอะไรเลย ดีก็เพราะเหตุที่ทำให้จิตใจหนึ่ง หนึ่ง
นิ่งในตัวของตนได้ รักษาจิต รักษาอารมณ์ได้ มีผละในตัว ให้อยู่
ก็ได้ ให้ออกไปก็ได้ อันนั้นนะเป็นของตัวแท้ ถ้าหากว่าเป็นสิ่งเรื่อยไป
ก็ อุปมาเหมือนกับสิ่ง มันก็ไม่ใช่ตัวของเรา ท่านจึงว่า **นัตถิ**
สันติ ปรมัง สุขัง ความสุขอันใดจะเสมอด้วยความสงบไม่มี
เพราะเหตุมันวิ่งอยู่อย่างนั้น ท่านเลยเปรียบให้เป็นเหมือนกับสิ่ง
ชะ กว้างขวางออกไปคือว่าเหมือนกับสิ่งติดตั้ง อุปมาอุปไมย
เปรียบไปโน่น เหมือนกับสิ่งติดตั้ง ติดข้องยังงี้ ก็พัวพันในสิ่งใด
ก็สิ่งอยู่ในสิ่งนั้นสิ มันจะไปพ้นจากนั้นได้อย่างไร

เมื่อถึงคราวที่จะเอาตนรอด เมื่อถึงคราวที่จะเอาตนให้เป็น
อิสระ มันก็ไม่ได้ในเมื่อเราไม่ฝึกฝนอบรมตน ให้อยู่ในอำนาจ
ของกิเลสเรื่อยไป หลายอย่างหลายเรื่องแล้ว พุดอธิบายไว้
เหมือนกับสิ่งก็มี เหมือนกับปลาที่เคঁาออกจากน้ำแล้วมันดิน
ตายลงไปของเก่า ดินลงไปในน้ำของเก่า มันก็กลับกลอกไป
มาอย่างนั้น เมื่อเราฝึกฝนอบรมไม่ได้ ก็ได้ชื่อว่าจิตไม่ใช่เราเสีย
แล้ว อยู่ในอำนาจของจิตเสียแล้ว อำนาจของจิตก็คือกิเลส

นั่นเอง มันมีอะไร มีแต่กิเลส มาฝึกฝนอบรมจิตให้สงบลงไปได้
มันก็พ้นจากกิเลส มันก็เป็นจิตของเรา เอาแหละเทศน์เท่านี้

แหละ

จับลิงให้อยู่ ถ้าจับไม่อยู่ก็จะเรียกว่ายายลิง ตาลิง พระลิง
เณรลิง เคঁว่าอย่าไปโกรธเคঁแหละ เคঁว่าตัวนี้หรรอก เคঁว่าตัวใจ
นี้ต่างหาก คนนี้อย่าไปโกรธเขา เราจับไม่ได้เราก็เป็นลิงนั่นเอง
คนเรามักโกรธ ไม่พิจารณาถี่ถ้วน มักโกรธ เหมือนเคঁหาว่าว
ว่าควาย ตาคนนั้นเป็นวัว ตาคนนี้เป็นควาย ตาคนนั้นเป็นปูเป็น
ปลา พระคนนั้นเป็นปลาอย่างอย่างนี้อะไรต่างๆ เป็นเปิดเป็นไก่
มันก็เลยโกรธเขา ความเป็นจริงมันเป็นจริงของเธอ เอาเนื้อไก่มา
เลี้ยงตัว เอาเนื้อเปิดนั้นนะ เอาเนื้อหมูนั้นนะ เอาเนื้อปลาเนื้อปู
นั้นนะมาเลี้ยง เคঁว่าก็ควรจะให้เขา ก็เลยไม่เข้าใจความเป็น
จริง มันถือตนถือตัวอย่างนี้ ถือมาน้านาน ถ้าเห็นสภาพความ
เป็นจริงแล้ว มันก็ไม่ถืออะไรกัน มันก็หมดเรื่องไป

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเห็นว่าตัวเป็นลิง ก็พอใจยินดี เคঁว่าก็
ถูก ปล่อยให้เขาเสีย แต่ของเขาก็เป็นลิงเหมือนกัน ไม่รู้ตัว ว่าแต่

คนอื่น ตกลงก็ลึงด้วยกันทั้งหมดทั้งวัด ทั้งโลกนี้เป็นลึงด้วยกัน
ทั้งหมด มันก็หมดเรื่องกันไป เหตุนี้จึงว่าเราจะพ้นจากลึงเรา
จะจับตัวลึงให้ได้ อย่าให้เข้าไปติดตัง ถ้าพัวพันติดตังก็ไม่พ้น
จากลึง คือตามนั้นนะ อ้าว ทำความเพียรกัน

ที่มา: https://youtu.be/f-1_vxyK6IE